

# İndirimli Öğretmen Kartı Uygulaması Talebi

Bu Karar; indirimli öğretmen kartı uygulamasının bulunmadığı şehirlerde Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvurularak indirimli öğretmen kartı uygulamasına geçilmesi talebine ilişkindir.

## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

### KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

#### (OMBUDSMANLIK)

**SAYI:** 2021/3482-S.21.5631

**KARAR TARİHİ:** 03.03.2021

#### TAVSİYE KARARI

**BAŞVURAN:** ... ..

**BAŞVURUYA KONU İDARE:** MARDİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI

**BAŞVURUNUN KONUSU:** İndirimli Seyahat Kartı verilmesi talebi hakkındadır.

**BAŞVURU TARİHİ:** 06/09/2020

#### I. ŞİKÂyetçİNİN İDDİA VE TALEPLERİ

**1. Başvuran,** Muğla'daki bazı öğretmenlerin Muğla'da şehir içi seyahatinde indirimli öğretmen kartı olmaması üzerine Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvurduğunu; başvurunun Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından haklı görüldüğünü; idareye, "Öğretmenler için indirimli kart uygulamasına geçmesi" yönünde tavsiye kararı

verildiğini; öğretmenler için indirimli kart uygulamasının İstanbul, Ankara ve İzmir gibi şehirlerde de uygulandığını iddia edip Mardin Büyükşehir Belediyesi'nin "Öğretmenlere indirimli kart uygulaması" kararını almasını **talep etmektedir**

## **II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI**

**2. Kurumumuz tarafından bilgi-belge isteme yazısına istinaden Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Mardin Kent Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü'nden alınan 23/02/2021 tarih ve ... sayılı cevabi yazı;**

"Öğretmen indirim kartı ile ilgili olarak, "Mardin Büyükşehir Belediyesi Toplu Taşıma Araçları Seyahat Kartları Yönetmeliğine" esasen öğretmenler için indirime yönelik herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.", **şeklindedir.**

## **III. İLGİLİ MEVZUAT**

**3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının,**

**3.1. "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinde;**

"Vatandaşlar... kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir... Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.",

**3.2. "Devletin temel amaç ve görevleri" başlıklı 5 inci maddesinde;**

"Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.",

**3.3. "Devletin iktisadi ve sosyal ödevlerinin sınırları" başlıklı 65 inci maddesinde;**

"Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine

getirir.”,

**4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun, “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinde;**

“Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir”,

**5. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun, “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7 nci maddesinde;**

“Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır: ...Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; **ulaşım ve toplu taşıma** hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek...”,

**6. 03/07/2015 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanununun,**

**6.1. “Belediyenin görev ve sorumlulukları” başlıklı 14 üncü maddesinde;**

“Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla... İmar, su ve kanalizasyon, **ulaşım** gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; **şehir içi trafik;** defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi **hizmetlerini yapar veya yaptırır...”**,

**6.2. “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15 inci maddesinde;**

“Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır:

...f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek...

p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek...”

**7. 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanununun, 1 inci maddesinde;**

“...İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler... özel hukuk hükümlerine tabi, kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşlar... üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticari indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmaz.

(Ek 2. fıkra: 12.07.2013 - 6495 S.K/Madde 88) 24/2/1968 tarihli ve 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkındaki Kanun veya 28/5/1986 tarihli ve 3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki hizmetleri sebebiyle vatani hizmet tertibinden aylık bağlananların; 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesi ile mülga 45 inci ve 64 üncü maddelerine veya 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 47 nci maddesine, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara göre vazife malulü sayılarak aylık bağlananların kendileri, eşleri, evli olmayan ve yirmi beş yaşını doldurmamış olan çocukları, anne ve babaları; yukarıda sayılan kanunlara göre harp veya vazife malulü sayılanlardan sınıf veya görev değiştirerek çalışmaya devam edenler ile vazife malulü sayılarak aylık bağlananlardan, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında çalışmaya başlamaları nedeniyle ödenmekte olan aylıkları kesilenlerin kendileri ile eşleri, evli olmayan ve yirmi beş yaşını doldurmamış çocukları, anne ve babaları; yukarıda sayılan kanunlara göre harp veya vazife malulü sayılacak şekilde hayatını kaybedenlerin ya da aynı kapsamda aylık almaktayken hayatını kaybedenlerin eşleri, evli olmayan ve yirmi beş yaşını doldurmamış olan çocukları, anne ve babaları; engelliler için sağlık kurulu raporuyla %40 ve üzerinde engelli olduğunu belgeleyen Türk vatandaşlarının kendileri, ağır engellilerin kendileri ile birlikte birden fazla olmamak üzere birlikte yolculuk ettikleri refakatçileri,

demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından, belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanırlar.

(Ek 3. fıkra: 12.07.2013 - 6495 S.K/Madde 88) Türk vatandaşı olan altmış beş yaş ve üzeri kişiler, demiryolları ve denizyollarının şehir içi hatları ile belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz olarak, demiryolları ve denizyollarının şehirlerarası hatlarından ise %50 indirimli olarak yararlanırlar. Bu fıkroda belirtilen kurum ve kuruluşlar, belediyeler, belediyeler tarafından kurulan şirketler, birlikler, müessese ve işletmeler altmış ila altmış beş yaş arasında bulunan kişilerin toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz veya indirimli olarak yararlanmasını sağlayabilirler.

Belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, toplu taşıma hizmetlerinde (...) öğrenci ve basın kimlik kartı sahiplerine indirim uygulamaya yetkilidirler.

24/02/1968 tarihli ve 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun, 03/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve 12/04/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ücretsiz veya indirimli tarife uygulanması ile ilgili diğer hükümleri saklıdır.

Cumhurbaşkanı birinci fıkra hükmünden muaf tutulacak kişi veya kurumları tespit etmeye yetkilidir.

**(Ek 7. fıkra: 12.07.2013 - 6495 S.K/Madde 88) İlgili kurumlar, belediyeler ile belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketler, ücretsiz ve indirimli seyahat hakkının kullanılması ile ilgili olarak gerekli tedbirleri alırlar.**

Ücretsiz veya indirimli seyahat hakkının kullandırılmaması halinde bu haktan faydalandırılmayan her kişi için toplu taşıma aracının tarifi üzerinden elli tam bilet bedeli tutarında idari para cezası mülki idare amiri tarafından uygulanır. Bu maddeye göre verilecek idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

**(Ek 8. fıkra: 12.07.2013 - 6495 S.K/Madde 88) İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri kapsamında hizmet verecek toplu taşıma araçları, toplu taşıma hizmetlerinin kapsamı ile bu hizmetlerden ücretsiz ve indirimli yararlanmaya ilişkin usul ve esaslar, Maliye, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme, İçişleri, Çevre ve Şehircilik ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.**

**(Ek 9. fıkra: 27.03.2015 - 6637 S.K/Madde 17) İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri kapsamında, belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmeti veren her bir ulaşım aracı ile özel deniz ulaşımı aracı için bunların işletmecilerine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten ilgili belediyeler aracılığıyla her ay gelir desteği ödemesi yapılır.**

Yapılacak aylık gelir desteği ödemesini yıllık olarak belirlemeye, bu tutarı faaliyette bulunulan yere ve/veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmeti veren her bir ulaşım aracını taşıma kapasitesine göre farklılaştırmaya ve yapılacak ödemeye ilişkin diğer esas ve usuller Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken altı ay içinde belirlenir...”,

## **8. 11/02/2002 tarihli ve 2002/3700 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının,**

### **8.1. 1 inci maddesinde;**

“28/01/2002 tarihli ve 2002/3654 sayılı Kararnamenin eki Karar'a aşağıdaki madde 3 üncü madde olarak eklenmiş diğer madde numaraları teselsül ettirilmiştir.

‘Madde 3- Belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerce yürütülen toplu taşıma hizmetlerinden faydalanmayla sınırlı olmak üzere eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı personeli, emniyet hizmetleri sınıfı personeli, T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapan postacı ve dağıtıcılar ile basın kimlik kartı sahipleri bu konuda yeni bir düzenleme yapılincaya kadar 08/01/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaftır.’”,

### **8.2. 2 nci maddesinde;**

“Bu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girer.”,

### **8.3. 3 üncü maddesinde;**

“Bu Karar hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.”,

## **9. Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliğinin,**

### **9.1. “Amaç ve kapsam” başlıklı 1 inci maddesinde;**

“Bu Yönetmelik, 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında ücretsiz veya indirimli yolcu taşıma hizmeti verecek toplu taşıma araçlarının belirlenmesi, toplu taşıma hizmetinin kapsamı ve bu hizmetlerden ücretsiz veya indirimli yararlanmaya ilişkin usul ve esasların tespiti amacıyla düzenlenmiştir.”,

### **9.2. “Dayanak” başlıklı 2 nci maddesinde;**

“Bu Yönetmelik, 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin sekizinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.”,

### **9.3. “Atıflar” başlıklı 14 üncü maddesinde;**

“Bu Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılan 17/5/1995 tarihli ve 22286 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığınca Aylık Bağlananlara Verilecek Tanıtım Kartları ve Ücretsiz Seyahat Kartları Yönetmeliğine yapılan atıflar bu Yönetmelik hükümlerine yapılmış sayılır.”,

### **9.4. “Yürürlükten kaldırılan yönetmelik” başlıklı 15 inci maddesinde;**

“17/5/1995 tarihli ve 22286 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığınca Aylık Bağlananlara Verilecek Tanıtım Kartları ve Ücretsiz Seyahat Kartları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.”,

### **9.5. “Yürütme” başlıklı 17 nci maddesinde;**

“Bu Yönetmelik hükümlerini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı yürütür.”,

## **10. Mardin Büyükşehir Belediyesi Şehir İçi Toplu Taşıma Araçları Seyahat Kartları Yönetmeliğinin,**

### **10.1. “Amaç” başlıklı 1 inci maddesinde;**

“Mardin Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen, denetlenen ve organize edilen toplu taşıma araçlarından faydalanan vatandaşlara verilecek indirimli ve ücretsiz seyahat kartlarına ait esas ve usulleri belirlemek.”,

#### **10.2. “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde;**

“Mardin Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen, denetlenen ve organize edilen toplu taşıma seyahat karlı hakkı verilme koşulları ile uygulama esasları bu yönetmelik hükümlerine göre düzenlenir.”

#### **10.3. “Tanımlar” başlıklı 2 nci maddesinde;**

“Bu Yönetmeliğin uygulanmasında...

Toplu Taşıma Seyahat Kartları: Toplu taşıma araçlarında geçerli olacak indirimli ve ücretsiz kişiselleştirilmiş seyahat kartlarını,

Kişiselleştirilmiş Seyahat Kartı: İndirimli veya ücretsiz resimli seyahat kartlarını,

Öğrenci: Yüksek Öğretim Kanunu kapsamında öğrenim gören öğrenciler, Açık Öğretim Fakültesinde eğitim gören öğrenciler, 3308 sayılı Kanun'un 11 nci maddesi gereği Çıraklık Eğitim Kanunu kapsamında eğitim gören öğrenciler, Temel Eğitim Kanunları ve diğer kanunlar kapsamında eğitim gören 20 yaşından gün almamış ve Sosyal Güvenlik Kurumu çalışan kaydı olmayan öğrencilerin alabileceği indirimli Seyahat kartıdır...

Vize İşlemi: Kişiselleştirilmiş bu kartlarda şartlarının devam ettiğini belgeleyerek kullanımının uzatılmasını ifade eder.”,

#### **10.4. “Yürürlük” başlıklı 12 nci maddesinde;**

“Bu yönetmelik hükümleri Mardin Büyükşehir Belediye Meclisinin kabulü ve WEB sayfasında ilam ile yürürlüğe girer.”,

#### **10.5. “Yürütme” başlıklı 13 üncü maddesinde;**

“Bu yönetmeliği Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı adına Ulaşım Dairesi Başkanlığı yürütür.”,

#### **11. İstanbulkart Yönetmeliğinin,**

### **11.1. “Amaç ve kapsam” başlıklı 1 inci maddesinde;**

“Bu Yönetmeliğin amacı, İstanbulkartın toplu taşımada kullanılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”,

### **11.2. “Dayanak” başlıklı 2 nci maddesinde;**

“Bu yönetmelik 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.”,

### **11.3. “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinde;**

“...I) Öğretmen: Temel Eğitim Kanunları, Yüksek Öğretim Kurumu Kanunu, Çıraklık Eğitim Kanununa, Harp Okulları Kanuna tabi öğretmenler ile diğer kanunlar kapsamında tam zamanlı sözleşme esasına göre çalışan ve öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik kaydı ile belgelendirilen öğretmenler ile 633 sayılı kanunlar kapsamındaki eğitici ve öğreticileri... ifade eder.”,

### **11.4. “İndirimli ve Ücretsiz İstanbulkart çeşitleri” başlıklı 4 üncü maddesinde;**

“İndirimli ve Ücretsiz İstanbulkart çeşitleri:

a) Toplu Ulaşımda indirimli biniş/geçiş hakkı veren İstanbulkartlar:

1) Öğretmen Kartı

2) Öğrenci Kartı...

### **11.5. 5 inci maddesinde;**

“Toplu ulaşım da İstanbulkart çeşitlerine uygulanacak ücret tarifelerini belirlemeye Ulaşım Koordinasyon Merkezi yetkilidir...”,

## **12. İzmir Büyükşehir Belediyesi Kişiselleştirilmiş Toplu Ulaşım Kartları Yönetmeliğinin,**

### **12.1. “Amaç” başlıklı 1 inci maddesinde;**

“Bu Yönetmeliğin amacı, İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki toplu ulaşım araçlarında geçerli kişiselleştirilmiş toplu ulaşım kartlarının verililişi ile kullanımına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.”,

## **12.2. “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde;**

“Bu Yönetmelik, toplu ulaşım hizmetlerinden ücretli, ücretsiz veya indirimli faydalanan kişileri kapsar.”,

## **12.3. “Dayanak” başlıklı 3 üncü maddesinde;**

“Bu Yönetmelik 10/07/2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (f) ve (p) bendi, 03/07/2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (b), (f) ve (p) bendi ile 18 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.”,

## **12.4. “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde;**

“Bu Yönetmelikte geçen;

...ç) Kişiselleştirilmiş toplu ulaşım kartı: Toplu ulaşım araçlarında ücretli, ücretsiz veya indirimli seyahat etme imkânı veren kartları... ifade eder.”,

## **12.5. “Öğretmen kartı” başlıklı 7 nci maddesinde;**

“Örgün eğitim kurumlarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca kadrolu veya sözleşmeli olarak çalışan eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı personeli toplu ulaşım araçlarından indirimli olarak yararlanır...”,

## **13. Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğinin,**

### **13.1. “Görevin Yerine Getirilmesinde Kamu Hizmeti Bilinci” başlıklı 5 inci maddesinde;**

“Kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; sürekli gelişimi, katılımcılığı, saydamlığı, tarafsızlığı, dürüstlüğü, kamu yararını gözetmeyi, hesap verebilirliği, öngörülebilirliği, hizmette yerindeliği ve beyana güveni esas alırlar.” ,

### **13.2. “Hizmet Standartlarına Uyuma” başlıklı 7 inci maddesinde;**

“Kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri ve diğer personeli, kamu hizmetlerini belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütürler, hizmetten yararlananlara iş ve işlemlerle ilgili gerekli açıklayıcı bilgileri vererek onları hizmet süreci boyunca aydınlatırlar.”,

#### **14. Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğinin,**

#### **“Vatandaşın bilgilendirilmesi” başlıklı 5 inci maddesinde;**

“Kanunî sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla idare, sunduğu hizmetlere ilişkin bilgileri ve mevzuatı, basılı ya da elektronik ortamda duyurur.” **hükümlerine amirdir.**

### **IV. KAMU DENETÇİSİ FATMA BENLİ YALÇIN’IN KAMU BAŞDENETÇİSİ’NE ÖNERİSİ**

**15.** İlgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde, başvuru konusuna ilişkin

“Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

### **V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE**

#### **A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme**

**16. Başvuran,** Muğla'daki bazı öğretmenlerin Muğla'da şehir içi seyahatinde indirimli öğretmen kartı olmaması üzerine Kamu Denetçiliği Kurumu'na başvurduğunu; başvurunun Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından haklı görüldüğünü; idareye, “Öğretmenler için indirimli kart uygulamasına geçmesi” yönünde tavsiye kararı verildiğini; öğretmenler için indirimli kart uygulamasının İstanbul, Ankara ve İzmir gibi şehirlerde de uygulandığını iddia edip Mardin Büyükşehir Belediyesi'nin “Öğretmenlere indirimli kart uygulaması” kararını almasını **talep ettiği tespit edilmiştir.**

**17. Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı Mardin Kent Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü’nün Kurumumuza verdiği cevap ve ekleri tetkik edildiğinde,** öğretmen indirim kartı ile ilgili olarak, “Mardin Büyükşehir Belediyesi Toplu Taşıma Araçları Seyahat Kartları Yönetmenliğine” esasen öğretmenler için indirimli seyahat kartına yönelik her hangi bir düzenleme bulunmadığı **ifade edilmiştir.**

**18.** Anayasada, Devletin temel amaç ve görevleri arasında kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayacak surette sınırlayan ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak olarak sayılmıştır.

**19.** Kişilere hukuk güvenliğinin sağlanması, Anayasa'nın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devletinin ön koşullarındandır. Hukuk devleti, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Hukuk güvenliğinin sağlanması, bu doğrultuda yasaların geleceğe yönelik öngörülebilir belirlenimler yapılabilmesine olanak verecek kurallar içermesini gerekli kılar.

**20.** Anayasada, Devletin, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getireceği hüküm altına alınmıştır.

**21. 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununda, Büyükşehir Belediyelerinin görev ve yetkileri** arasında; Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri **yürütmek** sayılmıştır.

**22. Belediye Kanununda,** şehir içi trafik düzenlemesi belediyenin görev alanında olduğu belirtilip Belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında, toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletmek; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek olarak öngörülmüştür.

**23. 4736 sayılı Kanun ve 6495 sayılı Kanun ile,** 1005 sayılı ve 3292 sayılı Kanunlar kapsamında hizmetleri sebebiyle vatani hizmet tertibinden aylık bağlananların, diğer Kanun hükümlerine göre vazife malulü sayılarak aylık bağlananların kendileri, eşleri, evli olmayan ve yirmi beş yaşını doldurmamış olan çocukları, anne ve babaları gibi bazı

kişilere ve 65 yaş üstü kişilere toplu taşıma hizmetlerinden indirimli veya ücretsiz yararlanmalarını **hükmetmiştir**.

**Ayrıca bu Kanunların hükümlerine göre,** Cumhurbaşkanının muaf tutulacak kişi veya kurumları tespit etmeye yetkili olacağı belirtilmiştir.

**24.Yine aynı Kanunlarda** ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri kapsamında hizmet verecek toplu taşıma araçları, toplu taşıma hizmetlerinin kapsamı ile bu hizmetlerden ücretsiz ve indirimli yararlanmaya ilişkin usul ve esasların, Maliye, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme, İçişleri, Çevre ve Şehircilik ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarının görüşleri alınmak suretiyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenleneceği, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri kapsamında, belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmeti veren her bir ulaşım aracı ile özel deniz ulaşımı aracı için bunların işletmecilerine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten ilgili belediyeler aracılığıyla her ay gelir desteği ödemesi yapılacağı öngörülmüştür.

**25. 11/02/2002 tarihli ve 2002/3700 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında,** Belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerce yürütülen toplu taşıma hizmetlerinden faydalanmayla sınırlı olmak üzere eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı personelinin bu konuda yeni bir düzenleme yapılincaya kadar 08/01/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaf olacağı hüküm altına alınmıştır.

**26. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından çıkarılan Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliğinin,** 08/01/2002 tarihli 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında ücretsiz veya indirimli yolcu taşıma hizmeti verecek toplu taşıma araçlarının belirlenmesi, toplu taşıma hizmetinin kapsamı ve bu hizmetlerden ücretsiz veya indirimli yararlanmaya ilişkin usul ve esasların tespiti amacıyla düzenlendiği; bu yönetmelikle 17/5/1995 tarihli ve 22286 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığınca Aylık Bağlananlara Verilecek Tanıtım Kartları ve Ücretsiz Seyahat Kartları Yönetmeliğinin yürürlükten kaldırıldığını öngörülmüştür.

**27.** Başvuru konusu olan Mardin Büyükşehir Belediyesi tarafından çıkarılan “Mardin Büyükşehir Belediyesi Şehir İçi Toplu Taşıma Araçları Seyahat Kartları Yönetmeliği’nin” amacının Mardin Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen, denetlenen ve organize edilen toplu taşıma araçlarından faydalanan vatandaşlara verilecek indirimli ve ücretsiz seyahat kartlarına ait esas ve usulleri belirlemek olduğu belirtilmiştir.

**28. İlgili Yönetmeliğin** kapsamının, Mardin Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülen, denetlenen ve organize edilen toplu taşıma seyahat karlı hakkı verilme koşulları ile uygulama esasları bu yönetmelik hükümlerine göre düzenlemek olduğu öngörülmüştür.

**29. İlgili Yönetmelik hükümlerinde** “Toplu Taşıma Seyahat Kartları”, “Kişiselleştirilmiş Seyahat Kartı”, “Öğrenci”, “Vize İşlemi” gibi tanımlamalar yapıldığı halde diğer büyükşehir belediyelerinde tanımlanan “öğretmenlere indirim” tanımlanmayıp herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

**30. Son olarak ilgili Yönetmeliğin** hükümleri, Mardin Büyükşehir Belediye Meclisinin kabulü ve WEB sayfasında ilam ile yürürlüğe gireceğini; Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı adına Ulaşım Dairesi Başkanlığı tarafından da yürütüleceğini belirtilmiştir.

**31.** Başvuru konusuna örnek olması için rapora alınan İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından çıkarılan İstanbulkart Yönetmeliğinin amacının, İstanbulkartın toplu taşımada kullanılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15 inci maddesine dayanılarak hazırlandığı; öğretmeni, Temel Eğitim Kanunları, Yüksek Öğretim Kurumu Kanunu, Çıraklık Eğitim Kanununa, Harp Okulları Kanuna tabi öğretmenler ile diğer kanunlar kapsamında tam zamanlı sözleşme esasına göre çalışan ve öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik kaydı ile belgelendirilen öğretmenler ile 633 sayılı kanunlar kapsamındaki eğitici ve öğreticileri olarak ifade edildiği; indirimli ve ücretsiz İstanbulkart çeşitlerinden birisinin de öğretmen kartı olduğunu öngörülmüştür.

**32. Aynı şekilde** başvuru konusuna örnek olması için rapora alınan İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından çıkarılan Kişiselleştirilmiş Toplu Ulaşım Kartları Yönetmeliğinin amacının, İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki toplu ulaşım araçlarında geçerli kişiselleştirilmiş toplu ulaşım kartlarının verilmesi ile kullanımına ilişkin usul ve esasları belirlemek olduğu; kapsamının, toplu ulaşım hizmetlerinden ücretli, ücretsiz veya indirimli faydalanan kişiler olduğu; dayanağının, 10/07/2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (f) ve (p) bendi, 03/07/2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (b), (f) ve (p) bendi ile 18 inci maddeleri olduğu; “Kişiselleştirilmiş toplu ulaşım kartı”, toplu ulaşım araçlarında ücretli, ücretsiz veya indirimli seyahat etme imkânı veren

kartları şeklinde tanımladığı; “Öğretmen kartını” , örgün eğitim kurumlarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca kadrolu veya sözleşmeli olarak çalışan eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı personeli toplu ulaşım araçlarından indirimli olarak yararlanır şeklinde ifade ettiğini belirtmiştir.

### **33. Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul ve Esasları**

**Hakkında Yönetmeliğinde,** kamu görevlileri, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; sürekli gelişimi, katılımcılığı, saydamlığı, tarafsızlığı, dürüstlüğü, kamu yararını gözetmeyi, hesap verebilirliği, öngörülebilirliği, hizmette yerindeliği ve beyana güveni esas alacakları; kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri ve diğer personeli, kamu hizmetlerini belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürüteceği, hizmetten yararlananlara iş ve işlemlerle ilgili gerekli açıklayıcı bilgileri vererek onları hizmet süreci boyunca aydınlatacağı öngörülmüştür.

### **34. Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin**

**Yönetmeliğinde ise,** kanunî sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla idare, sunduğu hizmetlere ilişkin bilgileri ve mevzuatı, basılı ya da elektronik ortamda duyurulacağı belirtilmiştir.

**35.** Kamu hizmetlerinin vatandaşlar için yaşamsal bir önemi bulunmaktadır. Kamu hizmetinin, halkın beklentileri doğrultusunda sunulması ve hizmet alıcılarının maddi ve manevi bakımdan tatmin edilmeleri, kamu idarelerinin hızlı hareket edebilmelerine ve isabetli kararlar alabilmelerine bağlıdır.

**36.** Kamu hizmetlerinin sunulmasında belirli standartların yakalanması için tüm kamu görevlilerinin uyması gereken kurallar belirlenmiştir.

**37.** Anayasa Mahkemesi'nin 18.10.2003 tarihli ve E.2003/67, K.2003/88 sayılı kararında;

"Hukukun üstünlüğünün egemen olduğu bir devlette hukuk güvenliğinin sağlanması hukuk devleti ilkesinin yerine getirilmesi zorunlu koşullardandır. Bireyin insan olarak varlığının korunmasını amaçlayan hukuk devletinde vatandaşların hukuk güvenliğinin sağlanması zorunludur. Devlet açık ve belirgin hukuk kurallarını yürürlüğe koyarak bunları uyguladığı zaman hukuk güvenliği sağlanır." belirtilmektedir.

**38.** Buna göre ve Anayasa Mahkemesi kararında da ifade edildiği gibi, hukuk devletinin unsurlarından olan “hukuki güvenlik” ilkesi gereği devlet faaliyetlerinin önceden tahmin edilebilir, öngörülebilir olması gerekmekte olup, takdir yetkisini zorlayan ve keyfiliğe yol açacak kurallara yer vermemelidir. “Belirlilik” ilkesinin gereği ise, maddi hukuk ve usul kurallarının önceden öngörülebilir bir açıklıkta ve kişilerin haklı beklentilerini bariz şekilde

bertaraf etmeyecek düzenlemeler yapılmasını gerektirir. Aksi takdirde, verilen yetkilerin sınırlan belirsiz olup takdir keyfiliğe dönüşmesine neden olur ve yasanın verdiği ucu açık yetki kullanımıyla tesis edilen işlemlerin hukuki denetimi de yasa engeli sebebiyle gereği gibi yapılamaz.

**39.** Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın "Mardin Büyükşehir Belediyesi Şehir İçi Toplu Taşıma Araçları Seyahat Kartları" ile ilgili yönetmelik çıkardığı, yönetmelikte "Toplu Taşıma Seyahat Kartları", "Kişiselleştirilmiş Seyahat Kartı", "Öğrenci", "Vize İşlemi" gibi tanımlamalar yapıldığı, hükümlerin konulduğu, düzenlemelerin yapıldığı halde diğer büyükşehir belediyelerinde varolan "Öğretmenlere İndirimli Seyahat Kartının" tanımlanmadığı, hüküm konulmadığı ve düzenlemenin yapılmadığı tespit edilmiştir.

**40.** Diğer taraftan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığında, İzmir Büyükşehir Başkanlığı'nda, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nda, Konya Büyükşehir Başkanlığı'nda bu uygulamanın olduğu tespit edilmiştir.

**41.** Kurumumuza benzer nitelikte "İndirimli Seyahat Kartı verilmesi talebi" ile ilgili 2019/5268 numaralı başvuru hakkında 17/09/2019 tarihinde, benzer nitelikte "İndirimli Seyahat Kartı verilmesi talebi" ile ilgili 2019/16972 numaralı başvuru hakkında 25/03/2020 tarihinde, benzer nitelikte "İndirimli Seyahat Kartı verilmesi talebi" ile ilgili 2019/19747 numaralı başvuru hakkında 17/04/2020 tarihinde Tavsiye Kararları verilmiştir.

**42. İlgili mevzuat hükümleri ve yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda Başvuran tarafından talep edilen "Öğretmenler için indirimli seyahat kartı" ile ilgili hükümlerin Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın çıkardığı "Mardin Büyükşehir Belediyesi Şehir İçi Toplu Taşıma Araçları Seyahat Kartları" ile ilgili yönetmelik hükümlerine diğer büyükşehir belediyelerinde olduğu şekli ile eklenmesi yönünde değerlendirilmesi gerektiği tespit edilmiştir.**

**43. Bu kapsamda; ilgili mevzuata yukarıda bahsedilen hükümlerin diğer büyükşehir belediyelerinde olduğu şekli ile eklenmesi şeklinde başvuranın talebinin yetkili organlarda değerlendirilmesi ve bu hususta yeni işlem gerektiriyorsa gerekli işlemlerin tesis edilip yönetmelik hükümlerinde eklemeler yapılması, "Öğretmenlere indirimli seyahat kartı" verilmesinin hukuka ve hakkaniyete uygun olduğu tespit edilmiştir.**

## **B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme**

**44.** İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar

Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiştir. Bu ilkelere göre yapılan değerlendirmede, başvurana idarece verilen cevabi yazıda hangi sürede hangi mercilere başvurabileceği bilgisinin verilmediği görülmüş olup, ilgili İdarenin "Karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi" ilkesine uymadığı tespit edilmiştir. İdarenin bundan sonra bahse konu ilkelere uygun davranması önerilmektedir.

## **VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA**

**45.** 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Mardin İdare Mahkemesinde yargı yolu açıktır.

## **VII. KARAR**

**Açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

**Başvuranın talebi olan "Öğretmenlere indirimli seyahat kartı" ile ilgili mevzuata diğer büyükşehir belediyelerinde olduğu şekli ile eklenmesi, başvuranın talebinin yetkili organlarda değerlendirilmesi ve bu hususta yeni işlem gerektiriyorsa gerekli işlemlerin tesis edilip yönetmelik hükümlerine uygun olarak öğretmenlere indirimli seyahat kartı verilmesi hususunda Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na tavsiyede bulunulmasına,**

**6328 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, ilgili idare tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,**

**Kararın başvurana ve Mardin Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na tebliğine,**

**Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.**

**Şeref MALKOÇ**

**Kamu Başdenetçisi**

---

**Telefon:** +90 (312) 473 84 23

**E-Posta:** mts@mevzuattakip.com.tr

**Adres:** Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA